

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol. 12, No. 3, 2017, pp. 399 - 408

OJED

An Online Journal
of Education

<http://www.edu.chula.ac.th/ojed>

แนวทางการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครปฐม
Guidance for Applying Information and Communication Technology under Local
Government of Nakhon Pathom

นางสาวนุชนา รัชพงษ์ไทย *

Nutchanat Ratchapongthai

ผศ.ดร. ปองสิน วิเศษศิริ **

Asst. Prof. Pongsin Viseshsiri, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา และ 2) เสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการนำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2557-2559 ไปสู่การปฏิบัติของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครปฐม ในบทความนี้ขอเสนอเฉพาะวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 โดยใช้แนวคิดตัวชี้วัดแนวโน้มของความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำแผนแม่บทไปปฏิบัติของวรเดช จันทรศร มี 8 ด้าน คือ ด้านนโยบาย ด้านบุคลากร ด้านผู้บริหาร ด้านสภาพแวดล้อม ด้านการวางแผนและการควบคุม ด้านการสื่อสารแผนและกิจกรรมส่งเสริมการนำไปปฏิบัติ ด้านทรัพยากร ด้านการประสานงานและความร่วมมือ โดยมีประชากรคือผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครปฐม จำนวน 11 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ได้รับค่าเฉลี่ยเห็นด้วยสูงสุด คือ ด้านนโยบาย อันดับที่ 2 คือ ด้านบุคลากร อันดับที่ 3 คือ ด้านผู้บริหาร อันดับที่ 4 คือ ด้านสภาพแวดล้อม อันดับที่ 5 คือ ด้านการวางแผนและการควบคุม อันดับที่ 6 ด้านการสื่อสารแผนและกิจกรรมส่งเสริมการนำไปปฏิบัติ อันดับที่ 7 คือ ด้านทรัพยากร และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการประสานงานและความร่วมมือ

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: nutchanat@kpmg.co.th.

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: v.pongsin@gmail.com

ISSN1905-4491

Abstract

The objectives of this study were 1) to analyze and 2) to suggest the appropriated guidance for ICT framework under Ministry of Education 2014-2016 for education and implementation in the school under local government. The conceptual framework of the research was based on the indicators of success and failure of the ICT framework implementation model of Woradej Chantasorn including policy factor, human resource factor, administrative factor, environmental factor, planning and control factor, communication factor, resource factor and coordination and cooperation factor. The population of the study were administrators and teachers from 11 schools under local government of Nakhon Pathom. They were asked to respond with questionnaires and interview. The data was analyzed by descriptive statistics.

The results from questionnaires revealed that the highest score is engaged in policy factor, the second is engaged in human resource factor, the third is engaged in administrative factor, the forth is engaged in environmental factor, the fifth is engaged in planning and control factor, the sixth is engaged in communication factor, the seventh is engaged in resource factor and the last is engaged in coordination and cooperation factor.

คำสำคัญ: เทคโนโลยีสารสนเทศ / โรงเรียนสังกัดเทศบาล / การดำเนินงาน

KEYWORDS: INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGY / LOCAL GOVERNMENT / IMPLEMENTATION

บทนำ

ในโลกยุคโลกาภิวัตน์เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในวิถีชีวิตและสังคมของมนุษย์เป็นอย่างมาก เนื่องจากการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ สามารถช่วยอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ได้มากขึ้น เช่น ด้านสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา เป็นต้น

สำหรับด้านการศึกษา ปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology : ICT) เข้ามาประยุกต์ใช้ เช่น การนำเทคโนโลยีใหม่ๆ สื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย หรือการจัดการข้อมูลมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนในทุกระดับการศึกษาในประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น จากผลการศึกษาในหลายประเทศพบว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน จะช่วยผู้สอนให้มีวิธีการสอนที่ดียิ่งขึ้นและยังส่งผลให้การเรียนรู้ของนักเรียนมีการพัฒนาที่ดีขึ้นในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่ให้ความสำคัญไว้ในมาตรา 63-69 หมวด 9 โดยกล่าวถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ รวมทั้งการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546: 26) นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2557-2559 ฉบับปัจจุบัน โดยมีวิสัยทัศน์ให้ประชาชนได้รับโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557)

ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดหลักการจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้ในระดับใดระดับหนึ่งตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกระทรวงมีหน้าที่ในการประสานส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐาน รวมทั้งส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งการร่วมบริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่น แก่สถานศึกษาได้ตามความเหมาะสมและความจำเป็นเพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพเกิดประสิทธิภาพ และสามารถจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546: 22 – 24)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้เล็งเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อการศึกษาก็ได้พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อโรงเรียนในชุมชนและการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเพื่อการทำงานภายใต้วัฒนธรรมอิเล็กทรอนิกส์ โดยมุ่งเน้นในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการผลิตฐานความรู้ สร้างสื่อการเรียนการสอน บุคลากรและนักเรียนสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ต่างๆ โดยผ่านทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการบริหารจัดการด้านการศึกษา และการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้สามารถและความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมกับภาระงานที่รับผิดชอบเนื่องจากบุคลากรเป็นส่วนหนึ่งของระบบสารสนเทศระบบจะไม่สามารถทำงานได้หากขาดบุคลากร และประสิทธิภาพของงานที่ออกมาจะดีเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคลากรที่มีส่วนร่วมอยู่ในระบบในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งจะต้องกระทำอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรมีความพร้อมสำหรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนนั้นจะต้องมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และให้เป็นประโยชน์สูงสุด

โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานถือเป็นองค์กรขนาดใหญ่ที่สุดเมื่อเทียบกับจำนวนโรงเรียนลักษณะอื่นๆในระบบการศึกษาทั้งหมดของประเทศไทย และมีความสำคัญต่อประเทศไทยอย่างมาก เพราะการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกระบวนการสำคัญยิ่งในการพัฒนาคนตั้งแต่วัยเด็กให้มีคุณภาพ และมีความสามารถที่จะปรับตัวให้เข้าสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศ และสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ประเทศไทยที่จะมาถึง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้พิจารณาเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ทุกระดับและทุกประเภทตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อบริการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546)

อย่างไรก็ตามปัญหาที่พบในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา คือผู้บริหารโรงเรียนยังไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อการศึกษา โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและพร้อมที่จะเสียสละ อุทิศเวลาให้กับงาน การจัดองค์การ หรือโครงสร้างบริหารงานของโรงเรียนไม่เอื้ออำนวยให้งานสารสนเทศดีเท่าที่ควรตลอดจนการนำข้อมูลไปใช้ในประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ยังมีความสับสน และมีปัญหาในการดำเนินการ

จะเห็นได้ว่าการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อศึกษานั้นมีปัญหาที่พบอย่างต่อเนื่องซึ่งอาจจะต้องพิจารณาว่าปัญหานี้เกิดจากการนำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2557-2559 ไปใช้อย่างไม่ถูกต้องวิธี หรือ การนำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2557-2559 ไปประยุกต์ใช้ไม่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

ด้วยความเป็นมาและความสำคัญ ตลอดจนแนวคิดและนโยบายดังกล่าวข้างต้น โดยเฉพาะความสำคัญและปัญหาของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในสถานศึกษา การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและความสำคัญของการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นเหตุผลให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครปฐม ในส่วนของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าแนวทางที่เหมาะสมในการนำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2557-2559 นำมาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนสังกัดเทศบาลควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

การวิจัยฉบับเต็มมี 2 วัตถุประสงค์ แต่ในบทความนี้ขอเสนอเฉพาะวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์การนำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2557-2559 นำมาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนสังกัดเทศบาล
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการนำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2557-2559 นำมาสู่การปฏิบัติของโรงเรียนสังกัดเทศบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาตำรา เอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดขอบเขตและรายละเอียดในการศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครปฐม และเพื่อสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครปฐม จำนวน 11 คน บุคลากรในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครปฐมจำนวน 356 คน จากจำนวนโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมดจำนวน 11 โรงเรียน (กระทรวงมหาดไทย, 2556)

2.2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย เลือกตัวอย่างจากผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครปฐม จากโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครปฐมจำนวน 11 โรงเรียน สุ่มการกำหนดขนาดตัวอย่างคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามจำนวน 2 ชุด และแบบสัมภาษณ์

แบบสอบถามจำนวน 2 ชุด ประกอบด้วย

ชุดที่ 1 แบบสอบถามผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครปฐม เรื่อง แนวทางการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล

ลักษณะของแบบสอบถามผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครปฐม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่องเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสิทธิภาพการทำงาน โรงเรียนที่ทำงาน ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครปฐม มีลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณของไลเคิร์ท (D. L. Clason and T. J. Dormody, 1994) ได้กำหนดค่าระดับของคะแนนเรียงจากมากไปหาน้อย 5 ระดับ

ชุดที่ 2 แบบสอบถามบุคลากรในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครปฐม เรื่อง แนวทางการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล

ลักษณะของแบบสอบถามผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครปฐม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่องเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสิทธิภาพการทำงาน โรงเรียนที่ทำงาน ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครปฐม มีลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณของไลเคิร์ท เคิร์ท (D. L. Clason and T. J. Dormody, 1994) ได้กำหนดค่าระดับของคะแนนเรียงจากมากไปหาน้อย 5 ระดับ

3.2 การสร้างเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนดังนี้

ศึกษาดำรง เอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบการวิจัยในการศึกษาผลการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครปฐม หลังจากนั้นจึงสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ทำโดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และให้ตอบกลับทางไปรษณีย์ภายใน 7 วันหลังจากได้รับแบบสอบถาม และการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ ทำโดยสัมภาษณ์ผู้บริหารของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครปฐม จำนวน 11 คนทางโทรศัพท์และการประชุมทางไกลผ่านวิดีโอ

4. การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลด้วยตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครปฐมใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ ใช้สถิติบรรยาย

5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เรื่องสภาพการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนสังกัดเทศบาลนครปฐม เก็บข้อมูลต่างๆรวมถึงข้อเสนอแนะจากแบบสอบถาม พบว่า

องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาด้านนโยบายมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในลำดับมากที่สุด ส่วนสองด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านทรัพยากรและด้านการประสานงานและความร่วมมือ ส่วนองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติของบุคลากรในสถานศึกษา ด้านนโยบายมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในลำดับมากที่สุด ส่วนสองด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านทรัพยากรและด้านการประสานงานและความร่วมมือ ซึ่งผู้บริหารและบุคลากรสถานศึกษามีความเห็นสอดคล้องกัน รายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านนโยบาย คือการพิจารณาความชัดเจนของวัตถุประสงค์และเป้าหมาย รวมถึงตัวชี้วัดของแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่3) พ.ศ.2557-2559 แม้ว่าด้านนโยบายมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในลำดับมากที่สุดซึ่งผู้บริหารและบุคลากรสถานศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันก็ตาม แต่มีข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามคือ นโยบายควรคำนึงถึงโรงเรียนในสังกัดเทศบาลต่างๆด้วย เพราะบริบทย่อมแตกต่างจากโรงเรียนในเมือง ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ และข้อคำถามที่มีคะแนนน้อยที่สุดในด้านนโยบาย คือ การกำหนดให้มีการพัฒนาบุคลากรอย่างเหมาะสม

2. ด้านการสื่อสารนโยบายและกิจกรรมส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือการพิจารณาขั้นตอนการปฏิบัติงานมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย พบว่าข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามคือควรมีการสื่อสารถึงประโยชน์ของการนำ ICT มาใช้มากขึ้น และข้อคำถามที่มีคะแนนน้อยที่สุดในด้านการสื่อสารนโยบายและกิจกรรมส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือโรงเรียนมีมาตรการจูงใจให้ครู และบุคลากรนำ ICT มาใช้จัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม

3. ด้านทรัพยากร หมายถึงความเพียงพอของทรัพยากรทางการเงิน และความพร้อมด้านอุปกรณ์ ซึ่งเป็นหนึ่งในสองด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด และพบว่ามีข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามมากที่สุดด้วย

ข้อเสนอแนะหลักๆจะกล่าวถึงทรัพยากรที่ไม่เพียงพอกับความต้องการ ส่งผลให้ไม่มีอุปกรณ์ ICT ที่มีคุณภาพ ซึ่งมีความจำเป็นสำหรับการดำเนินงานตามนโยบายด้าน ICT ซึ่งสอดคล้องกับข้อคำถามที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีคอมพิวเตอร์เพื่อการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ และรัฐจัดสรรงบประมาณด้าน ICT ให้แก่โรงเรียนอย่างพอเพียงและกระจายทั่วถึง

4. ด้านผู้บริหาร หมายถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ความสามารถในการจูงใจคนในทีม พบว่า ข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามคือควรมีการกระตุ้นให้นักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษานำ ICT ไปใช้อย่างต่อเนื่อง และข้อคำถามที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารได้จัดให้มีการประกวดหรือแข่งขันด้าน ICT ภายในโรงเรียน

5. ด้านบุคลากร หมายถึง การคัดสรรเจ้าหน้าที่ ทักษะการดำเนินงาน ความรู้ ความสามารถ แม้ว่าจะไม่มีข้อเสนอแนะในด้านนี้ แต่ข้อคำถามที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุด คือ ทั้งผู้บริหารและบุคลากรสถานศึกษา มีความเห็นสอดคล้องกันว่า บุคลากรส่วนใหญ่มีการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้านอิเล็กทรอนิกส์

6. ด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง ผลกระทบจากสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี แม้ว่าจะไม่มีข้อเสนอแนะในด้านนี้ แต่ข้อคำถามที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุด คือ ผู้ปกครองมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่ดี มีอาชีพการงานที่มั่นคง

7. การประสานงานและความร่วมมือ หมายถึง ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า ข้อเสนอแนะจากแบบสอบถาม คือ รัฐควรจัดให้มีศูนย์ให้ความช่วยเหลือด้าน ICT และส่งบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญมาคอยดูแลให้การสนับสนุนด้าน ICT มากกว่าให้ครูที่มีหน้าที่สอนมาดูแล และรัฐควรจัดกิจกรรมให้รางวัลโรงเรียนที่มีการนำ ICT ไปใช้ และจัดกิจกรรมคัดเลือกนักเรียนไปแข่งขันในสถานที่ต่าง ๆ มากขึ้นโดยอำนวยความสะดวกด้านการเดินทางและให้งบประมาณอย่างเพียงพอ และข้อคำถามที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุด คือ โรงเรียนเคยเข้าร่วมกิจกรรมด้าน ICT ในระดับสากล

8. ด้านการวางแผนและการควบคุม หมายถึง การควบคุม ดูแลและประเมินผล แม้ว่าจะไม่มีข้อเสนอแนะในด้านนี้ แต่ข้อคำถามที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุด คือ โรงเรียนใช้ผลการประเมินด้าน ICT ประกอบการเลื่อนขั้นประจำปี

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยข้างต้น ส่งผลให้อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านทรัพยากร ซึ่งคือหนึ่งในสองด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด และพบว่ามีข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามมากที่สุดด้วย ข้อเสนอแนะหลักๆจะกล่าวถึงทรัพยากรที่ไม่เพียงพอกับความต้องการ ส่งผลให้ไม่มีอุปกรณ์ ICT ที่มีคุณภาพซึ่งมีความจำเป็นสำหรับการดำเนินงานตามนโยบายด้าน ICT ซึ่งสอดคล้องกับข้อคำถามที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีคอมพิวเตอร์เพื่อการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ และรัฐจัดสรรงบประมาณด้าน ICT ให้แก่โรงเรียนอย่างพอเพียงและกระจายทั่วถึง

ด้านบุคลากร แม้ว่าจะไม่มีข้อเสนอแนะในด้านนี้ แต่ข้อคำถามที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุด คือทั้งผู้บริหารและบุคลากรสถานศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันว่า บุคลากรส่วนใหญ่มีการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้านอิเล็กทรอนิกส์

สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุรียานนท์ พลสมิ (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “สถานภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านเป็ด อำเภอมะนัง จังหวัดขอนแก่น” พบว่าอุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้งานบุคลากร และเทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติงานในองค์กรบางส่วนยังเป็นแบบดั้งเดิม ทั้งนี้บุคลากรบางส่วนยังไม่มีความรู้และทักษะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อปฏิบัติงานเท่าที่ควร

2. สำหรับในด้านนโยบาย แม้ว่าจะแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่3) พ.ศ.2557-2559 จะมีความชัดเจนของวัตถุประสงค์และเป้าหมาย รวมถึงตัวชี้วัดในระดับที่ดีมาก แต่ผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงถึงโรงเรียนในสังกัดเทศบาลต่างๆด้วย เพราะบริบทย่อมแตกต่างจากโรงเรียนในเมืองไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ครรชิต จามรมาน (2553) เรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการนำนโยบายสู่การปฏิบัติของโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย” จากการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันของโรงเรียนในเขตเมืองและชนบท มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายและแผนแม่บทไปปฏิบัติเป็นอย่างมาก โดยโรงเรียนในเขตเมืองจะมีความพร้อมในด้านสภาพแวดล้อมที่จำเป็นในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งสภาพเศรษฐกิจของชุมชนและผู้ปกครองที่ดี ทำให้โรงเรียนสามารถระดมทุนและทรัพยากรได้มากกว่าโรงเรียนในเขตชนบท เนื่องจากงบประมาณของรัฐไม่เพียงพอในการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ให้มิดส่วนที่พอเพียงต่อจำนวนนักเรียน รวมถึงผู้ปกครองในเขตเมืองจะเห็นความสำคัญของการศึกษาเทคโนโลยีสารสนเทศของนักเรียนมากกว่าผู้ปกครองในชนบทอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เรื่องสภาพการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครปฐม มีข้อเสนอแนะดังนี้ อย่างไรก็ตามวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 2 ข้อจะถูกรวมในสารนิพนธ์เล่มเต็ม

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากงานวิจัยเรื่องนี้พบว่า แต่ละโรงเรียนต้องจัดทำแผนเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาเพื่อใช้ภายในโรงเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน รวมถึงสอดคล้องกับงบประมาณที่แต่ละโรงเรียนจัดหามาได้

2. ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในโรงเรียน ได้ทำการศึกษาจากผู้บริหารสถานศึกษา แต่ผลงานวิจัยเหล่านี้ได้รับการพิจารณานำไปใช้ใน

หน่วยงานสถานศึกษาน้อยมาก ดังนั้นผู้วิจัยควรนำผลการวิจัยไปเผยแพร่เป็นข้อมูลในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในโรงเรียนต่างๆ

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้ศึกษาถึงแนวทางการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครปฐม เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของผู้บริหาร นักวิชาการ และผู้สนใจทั่วไป จึงขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. จากการวิเคราะห์งานวิจัยพบว่าส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยในลักษณะของการวิจัยเชิงพรรณนาที่เป็น การสำรวจความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบเชิงลึก เช่น ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

2. ควรเสริมสร้างให้ม้งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาแนวทางการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในโรงเรียนโดยแบ่งตามการจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่ง เช่น ระดับปฐมวัยศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถอธิบายเกี่ยวกับสภาพต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในโรงเรียนได้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนได้มากขึ้น

3. ควรเสริมสร้างให้ม้งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาแนวทางการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในโรงเรียนของรัฐ กับโรงเรียนเอกชน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถอธิบายเกี่ยวกับสภาพต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในโรงเรียนได้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนได้มากขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2557-2559*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

ครรชิต จามรมาน. (2553). *การศึกษานโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการน่านโยบายสู่การปฏิบัติของโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มหาดไทย, กระทรวง. (2556ก). *คู่มือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์.

มหาดไทย, กระทรวง. (2556ข). แผนยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2556 – 2561. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์.

สุรียานนท์ พลสิม. (2555). สถานภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ดุขฎี
บัณฑิต รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

ภาษาอังกฤษ

D. L. Clason and T. J. Dormody, "Analyzing Data Measured by Individual Likert-Type Items,"
Journal of Agricultural Education, vol. 35, pp. 31-35, 1994.